

RA GALATA

RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'Ā BI 'YOPABI YA GAMFRI ME GALACIA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Galacia

1 ¹ Núgui drá Pablo drá apostol. Hingo ya ja'i xa hñuxcagui, nixi xa mencagui. Numa zi Hmuhũ ra Jesucristo ne Ajuã ma Dadahũ go gue'ũ xa hñuxcagui pa dyã 'mehngui'ũ pa ga m̃anga nú'ã ra maça noya xa 'racagui'ũ. Ma zi Hmuhũ ra Jesucristo go gue'ã xqui du y Ajuã ma Dadahũ go gue'ã bi 'yøt'e pa bi yopa nte ma'na'qui. ² Nugui ne gatho ma zi cu 'buiua con guequi dí op'ahe nuna carta nú'ahũ grí muntshũbũ ja ya nija Galacia. ³ Ajuã ma Dadahũ ne ma zi Hmuhũ ra Jesucristo da max'ahũ ne da jap'a'ihũ. ⁴ Ajuã ma Dadahũ go rá paha'ã gue ma zi Hmuhũ ra Jesucristo bi unga rá te pa bi hñasca ma ts'oquihũ ne pa bi ñangaguihũ de nuna ts'oximhai mapaya. ⁵ ¡Ajuã go gue'ã rí 'ñepi dra nsunda pa nzãntho! Njabũ gue'ã.

Otho ma'na ra maça noya pa da za da mpøhø ya ja'i

⁶ Ajuã bi zoncahũ pa ga 'bũhũ xá hño con gue'ã po nú'ã bi 'yøt'a ma zi Hmuhũ ra Jesucristo po rá hñoja'i'ã. Y nubyá guí ne gui 'ueguehũ de gue'ã pa gui tenhũ ma'na'ño ra jamfri hingue ngu nú'ã m̃anga ra maça noya. Y nugui xi drí 'yø ngue'ã 'bestho guí ne gui 'ueguehũ. ⁷ Xi majuañi otho ma'na ra maça noya. Pe de gue'ahũbũ 'bui 'raya ja'i nú'ũ ri ts'oc'a ri mfenihũ. Nú'ũ xi

nehmã da patua rá maça noya ma Zidadahũ ra Jesucristo.

⁸ Pe nuya ja'i'ũ hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuã. Ha nu'bũ nuje nehe ga patuahe hmãhã rá noya Ajuã ne ga u't'ahe ma'na ra jamfri nú'ã di 'na'ño de nú'ã ya stá u't'ahe, nu'bũ necje hinga ma ga mponthe rá cue Ajuã. O 'bũ 'nara enxe dua ehe de mahets'i ne da ne da 'yøt'a njabũ nehe, nu'bũ nú'ã nehe hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuã.

⁹ Dí yopa xi'ahũ nú'ã ya stá xi'ahũ: 'Bũ da 'mũi 'na to'o da zo'ahũ de ma'na ra jamfri nú'ã di 'na'ño de nú'ã ya stá u't'ahe, nú'ã ra ja'i'ã hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuã.

¹⁰ Ya guí pahũ xá hño gue nugui hindí m̃a njabũ pa da numahñogui ya ja'i. Dí m̃anga njabũ pa da hyandgagui xá hño Ajuã. Hindí øt'a ra ts'edi pa ga pønga ma hmi co ya ja'i, ngue'ã 'bũ go ga pønga ma hmi co ya ja'i, nu'bũ ya drá 'bego de gue'ũ y ya hindrá 'bego de ra Zidada Jesucristo.

Hanja bi za bi mepa Ajuã ra apostol Pablo

¹¹ Ma zi cu'ihũ, dí ne gui pahũ gue nú'ã ra maça noya dá xi'a'ihũ hingo rá noya 'nara ja'i.

¹² Nú'ã ra maça noya dá u't'ahũ go gue'ã bi 'ñutcagui ra Zidada Jesucristo. Hingo bi 'ñutcagui ya ja'i nú'ã ra maça noya dí m̃a, y nixi dá hãni de gue'ũ.

¹³ Nu'ahũ gá patcahũ ma 'mũi ma'met'o nú'bũ ndá pe'tsta ra jamfri mahyegui co ya xodyo. Nugui xi ndí

ø'tua ndunthi ra nts'o'mui nú'u to'o mi camfri Ajuá, ne ndí ne hmahá stá ho gatho.

14 Nugui hõnsegui go ma'na dá tenba yá jamfri ya xodyo de ma'ra ma compa nú'u myá xodyo nehe, ngue'a xi dá ø'ta ra ts'edi pa dá tenba yá nzai ndu ma xitahé ne ndu ma dadahe.

15 Pe nugui ante ga 'bui, Ajuá ya xqui huancagui. Y nu mi zø ra ora de nú'a xqui beni Ajuá, nú'a bi zocagui con gatho rá hñoja'i.

16 Ajuá ma Dadahú bi zocagui pa dá camfribi rá maça T'u. Bi zocagui pa bi za dá zofo nehe nú'u hingyá xodyo. Y pa dá nzote, hingue 'met'o dá anba 'nara ja'i.

17 Nixi dá ma Jerusale pa stá ña'be 'met'o nú'u ya myá apostol 'met'o de guequi. Nu'a dá ø'te, dá ma ja ra hai Arabia. Nepu de guehni dá pengui pa Damasco.

18 Ha nu mi thogui hñu njeya de dá camfri, nu'bú ha, ja dá ma Jerusale pa duá c'a'tsa ra cu Pedro, y dá 'bu'beni'a 'net'ocut'a.

19 Hinto ma'ra ya apostol dá nu de guehni. Hõnse ra apostol Cobo nú'a rá cu ra Zidada, go gue'a dá nu'beni'a.

20 Ajuá go gue'a paði gue hingrá ne'uamba nú'a dí op'ahú.

21 'Mefa dá ma pa ja ra hai Siria, y ja ra hai Cilicia.

22 Y asta ra pa'a himi paçaguitho nuya cu xqui gamfri ra Zidada Jesucristo nuni Judea.

23 Nu'ú hõnse xqui 'yøde gue nugui ma'met'o ndí ø'tua ra nts'o'mui ya cu, pe nubyá dí ña de ra jamfri, masque ma'met'o ndí ne hmahá stá huata nuna jamfrina.

24 Hangué nuya cu'u xi bi xocambeni Ajuá ngue'a bi baði'u gue nugui ya stí camfri ma Zidadahú ra Jesucristo.

**Nú'u ma'ra ya apostol bi ncompau
ra apostol Pablo**

2 1 Y mi thogui 'ret'amagoho njeya de dá ma dá c'a'tsa ra cu Pedro nuni Jerusale. Ñepu'bya dá yopa

mani ma'na'qui pa dá ña'be ya apostol. Dá me'be ra cu Berhna, ne dá tsixa ra cu Tito nehe.

2 Dá mani ngue'a njabu bi xicagui Ajuá. Y ja dá ña'beni ya apostol nú'u myá ndá de ra nija pa bi baði'u xá hño nú'a ra maça noya dí xipabi nú'u ya ja'i hingyá xodyo. Dá ø'ta njabu pa himbi 'meditho ma 'befi nú'a stí pefi ne astabya dí pefi.

3 Ha nú'u ya apostol'u bi 'ñena gue hahá xá hño nú'u ya noya dá xipabi'u. Hangué nu'ú bi 'ñena gue hahá xá hño gue hinda me'tsa ra seña ra cu Tito ngu ø'ta ya xodyo gue pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo. Nura cu Tito hingrá xodyo, pe ra me Grecia ha, y hinxa thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo.

4 Nú'a himbri japi da me'tsa ra seña, masque 'raya 'ñet'a gamfri mi ne'u gue xa thu'tsua ra seña hmahá'a. Nú'u ya 'ñet'a gamfri mi cut'a ja ra nija y 'na'ño ra mfeni mi beni. Mi ne da baði'u ua ndí tenhe rá ley ra Moise ua hina. Pe ra Zidada Jesucristo ya xqui pøngaguihe de nura ley'a. Pe nu'ú ha, mi tenthó ra ndaxjua ley, y bi yut'i ja ra nija ngue'a mi nehma'u xa jacje stá yopa penjhmahe ja ra ndaxjua ley.

5 Pe nuje ni ts'uh hindá øthe nú'a mi mañ'u. Hindá yopa tenhe ra ndaxjua ley. Y dá øthe njabu pa nú'ahú hingyá xodyohú da za gui sigui gui camfrihú nú'a ra maça noya dá xi'ahú nú'a ma gue ga mpøhøhú ngue'a stá camfrihú ra Zidada Jesu.

6 Nú'u ya apostol myá ndá de ra nija hinte ma nt'utuante bi 'ñut'cagui'u. Pa guequi hinte ja 'bu ya myá apostol'u 'met'o de guequi 'bu hina, ngue'a ja rá thandi Ajuá gatho ya ja'i mahyegui.

7 Nuya apostol'u bi baði xá hño gue Ajuá xqui mencagui ga zofo nú'u hingyá xodyo, ngu ra cu Pedro nehe xqui 'behni da zofo ya xodyo.

8 Nu'a ra Zidada bi maxa ra cu Pedro pa bi zofo ya xodyo, go guet'a ra

Zidada bi maxcagui nehe pa dá zofo nú'ũ hingyá xodyo.

⁹ Nuya apostol bi badi gue Ajuá xqui 'raca ra ts'edi pa dá ma dá zofo nú'ũ hingyá xodyo. Hangué nura cu Cobo ne ra cu Pedro ne ra cu Xuua nú'ũ ya apostol myá ndá de ra nija, bi 'racje yá 'ye pa nugui ne ra cu Berhna dá mip'yéhe con gue'ũ. Gue'a 'nara nt'udi pa dá ncompahe con gue'ũ. Dá cohe 'nara cohi gue nugui co ra cu Berhna ga me'be ga zohe nuya ja'i hingyá xodyo, ha nu'ú da ma pa da zofo ya xodyo.

¹⁰ Nú'ũ ya apostol nsøctho bi xicje gue ga sigui ga beñhe nú'ũ ya zi cu hyoya. Hangué nugui dí øt'a ra ts'edi pa dí fats'i'ũ.

Ra apostol Pablo bi zai ra apostol Pedro

¹¹ Ñepũ nuje dá penje ma'na'qui pa Antioquía. Y 'mefa ra cu Pedro bi mani bá ntsønte. Hangué ja dá yopa nth'e'beni ma'na'qui con gue'a. Y nuni ja dá tsuini'a ngue'a mi ne da yopa dena ra ndaxjua ley ma'na'qui.

¹² Nurá mudi ha, mi øt'e xá hño, mi ñuni co ya cu hingyá xodyo. Pe 'mefa bi zønini ma'ra ya cu myá xodyo xqui mehna ra cu Cobo. Ha nu mi zønga nuya cu'ũ, ra cu Pedro bi 'yøt'a ñohmi ne bi mudi bi 'uegue de nú'ũ ya cu hingyá xodyo pa ya himbi ñuni con gue'ũ. Bi 'yøt'a njabũ ngue'a mi tsu te da ma nú'ũ ya cu mi tenba yá nzai ya xodyo.

¹³ Ha nu'ũ ma'ra ya cu nú'ũ myá xodyo bi 'yøt'a ñohmi mahyegui co ra cu Pedro, hangué asta ra cu Berhna bi cadi'ũ pa bi ñohmi ne'a.

¹⁴ Pe nu ndá handi gue nu'ú bi 'yøt'a ñohmi ne himbi dena xá hño rá noya Ajuá, dá xipabi ra cu Pedro ja yá thandi gatho ya cu, ne dá embi: “Nu'í grá xodyo, pe ya gá camfri ra Zidada Jesu y ya hinguí tenhmahá ra ndaxjua ley. Nu'bú ¿hanja guí nehma gue da

dena ra ndaxjua ley nú'ũ ya cu hingyá xodyo?”

Ya xodyo ne gatho ngu ma'ra ma da mpøhø nú'bu da gamfri ra Zidada Jesu

¹⁵ Nugaguiui dyá xodyoui desde dá 'buhũ. Nu ma'met'o nzantho ndí øt'ui nú'a mangua ra ndaxjua ley, ne hindá njauí ngu nú'ũ hingyá xodyo hindi dena ra ndaxjua ley, nú'ũ enga ya xodyo gue nu'ú ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i'ũ.

¹⁶ Pe rá ngats'i dá padiui gue nu'a tó'o da gamfri ra Zidada Jesucristo ya hingui tu ra ts'oqui, hingue ngue'a da 'yøt'a ngu nú'a mangua ra ndaxjua ley. Hangué nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesucristo ne ya hinte dí tuui, ngue'a dí camfriui ra Zidada Jesu, hingue ngue'a dá øt'ui ngu nú'a mangua ra ndaxjua ley. Ra Maça T'ofø ena gue ni 'na hinda za to da t'embi gue ya hingui tu ra ts'oqui masque da 'yøt'a gatho nú'a mangua ra ndaxjua ley.

¹⁷ Nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesu ne ya hinte dí tuui. Nubyá dí njauí ngu nú'ũ hingyá xodyo ngue'a ya hindrí denui ra ndaxjua ley. Hangué ya xodyo engaguiui gue dyá 'yøt'ats'oqui gá ja'iuí. Nu'bú ¿ha gue ri 'bøpcaui ra Zidada Jesu ga øt'ui ya ts'oqui ngue'a ya hindrí denui ra ndaxjua ley? ¿Hina, hingui tsa!

¹⁸ Pe 'bu ga yopa tenui nú'a ra ndaxjua ley ya stá tsohuibũ, nu'bú ha, ga yopa tuxui ra ts'oqui ma'na'qui.

¹⁹ Ma'met'o nugui ndí 'bui ja rá hmanda ra ndaxjua ley. Pe ra ndaxjua ley himbi za bi pøhøgui. Hangué nubyá ya dá 'uegue de gue'a, y nubyá dí pepabi Ajuá.

²⁰ Nu mri pont'a ra Zidada Jesu, ja ra uenda nequi ja bri pontcaguini nehe. Hangué ya hindí 'bui de ma paha sehe. Nubyá go ra Zidada Jesu 'bui ja ma

coraso. Y ya dí 'bui po ra jamfri nú'a dí pe'tsuabi rá T'u Ajuá nú'a to'o bi maçagui ne bi unga rá te por guecagui.

²¹ Nugui hinstá utsabi rá danga hmäte Ajuá. Nu'á po rá danga hmäte bá pehna rá T'u pa bi du ne pa njabü bi pøhøguihü. Pe nu'bü stá mpøhø hmähahü ngue'a dá tenhmähü ra ndaxjua ley, nu'bü hinte dri muui hmähä rá du ra Zidada Jesu.

Ra ndaxjua ley y ra jamfri

3 ¹ ¡Xi gyá 'bemfenihü nú'ahü gyá me Galaciahü! ¡Hanja xcá hophü to'o xa 'yu't'a'ihü pa guí ne gui 'ueguehü de nú'a majuañi ne gui tenhü ra ndaxjua ley! Y nu'ahü ya xa t'u't'ahü xá hño pa te bi du ra Zidada Jesucristo nú'a bri pont'i.

² Dí ne gui xicaguihü: ¿Ha gue gá hañhü ra Maça Ndähi ngue'a gá øthü nú'a mangan ra ndaxjua ley? Hina. Nura Maça Ndähi gá hañhü ngue'a gá camfrihü ra maça noya nú'a gá ødehü.

³ ¿Hanja xcá 'be ri mfenihü? Nu'ahü ya xcá cuthü ja rá 'ñu Ajuá po rá ts'edi ra Maça Ndähi. Nde nu'bü, ¿ha gue guí beñhü da za gui nehü nura 'ñu'a co ri ts'edisehü?

⁴ ¿Ha gue da njabütho gatho nú'a xcá thoguihü? ¡Hina, ngue'a nuguí dí camfri gue hinda njabütho!

⁵ Ajuá ri 'ra'ahü ra Maça Ndähi, ne xi u't'a'ihü ndunthi ya nt'udi. ¿Ha gue øt'a njabü ngue'a guí øthü ra ts'edi pa gui 'yøthmahü nú'a mangan ra ndaxjua ley? Hina. Nu'á øt'a njabü ngue'a guí camfrihü ra maça noya nú'a gá ødehü.

⁶ Ndu ra Abrá nehe bi gamfri Ajuá. Hangue por gue'a Ajuá bi ma gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu.

⁷ Hangue pahü gue nu'u tó'o pe'tsa ra jamfri go gue'u hinte ma ts'oqui tu, y go gue'u yá bñtsi ndu ra Abrá ngue'a camfri ngu mi camfri'a.

⁸ Maya'bü Ajuá xqui beni gue hingue

hønse nuje dyá xodyohe ya hinte ma ts'oqui ga tuxhe, pe nú'ahü nehe hingyá xodyohü, 'bü gui camfrihü ngu mi camfri nehe ra Abrá, nu'bü ne'ahü ya hinte ma ts'oqui gui tuxhü. Hangue de maya'bü Ajuá bi xipa ra Abrá ra maça noya ne bi 'ñembi: “Po rá ngue'i ma ga japi gatho ya ja'i 'bü ja rá ngüni ra ximhai.” Njabü mangan ra Maça T'ofu.

⁹ Hangue nu'u tó'o pe'tsa ra jamfri go gue'u njapi mahyegui co ra Abrá nú'a to'o bi me'tsa ra jamfri.

¹⁰ Pe nu'u tó'o hu yá müi gue ma da mpøhø ngue'a øt'a nú'a mangan ra ndaxjua ley, nu'ü hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuá, ngue'a hingui 'bü ni 'na nú'a to'o tsa da 'yøt'a gatho nú'a mangan ra ndaxjua ley. Y ra Maça T'ofu enga njaua: “Nu'a tó'o hingui øt'a gatho nú'a xa t'ofu ja ra ley, hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuá.”

¹¹ Nehe dí pañihü gue nu'u tó'o ri dena ra ndaxjua ley, Ajuá hinda 'ñembi gue ya hinte ma ts'oqui tu, ngue'a nu'ü hingui pe'tsa ra jamfri. Y ra Maça T'ofu ena gue nu'a tó'o pe'tsa ra jamfri, ya hinte ma ts'oqui tu, y nu'á pe'tsa 'nara 'ra'yo te.

¹² Pe nu'a tó'o ri dena ra ndaxjua ley hingui pe'tsa ra jamfri. Nú'á mahyoni da 'yøt'e hmähä gatho nú'a mangan ra ndaxjua ley pa da za da me'tsa hmähä ra te pa nzantho, ngue'a ra Maça T'ofu enga njaua: “Nu'a tó'o da 'yøt'a gatho ngu nú'a mangan ra ley, go gue'a da züdi ra te ngue'a xa 'yøt'e gatho ngu ri manda.”

¹³ Pe ma Zidadahü ra Jesucristo go gue'a bi ñangaguihü de rá cue Ajuá nú'a mangan ra ndaxjua ley gue da züdi nú'a to'o hingui øt'e gatho nú'a xa t'ofu ja nura ley'a. Bi ñangaguihü de rá cue Ajuá ngue'a go guese'a bi züdi rá cue Ajuá nú'a mri 'ñepcahmähü go xa zæcju. Nu'á bi züdi rá cue Ajuá nu mi du ja ra

pont'i, ngue'a ja ra Maça T'ofu xa t'ofu njaua ne ena: "Nu'a tó'o da du ja 'nara za, go gue'a ya bi zudi rá cue Ajuá."

14 Ra Zidada Jesucristo bi du pa bi ñangaguihu de rá cue Ajuá. Bi njabu pa hingue hõnse núje dyá xodyohe bi za dá hañhe ra japi nú'a xqui hñá'tuabi ra Abrá. Nehe nú'ahũ hingyá xodyohũ bi za gá hañhũ nú'a ra japi'a. Nehe bi za dá hañhũ ra Maça Ndahi nú'a xqui hñá'tuabi nú'u to'o da gamfri ra Zidada Jesu.

Ra ndaxjua ley y rá hñá'ti Ajuá

15 Zi cuhũ, nubyá nurá cohi Ajuá bi gohui ra Abrá ma ga hyecuabihũ ngu rá cohi 'nara ja'i. 'Bũ 'nara ja'i xa 'yõt'a 'nara cohi ne ya bi t'õt'e ngu nú'a ra cohi bi nja, nu'bú nura cohi'a ni ts'ũ hingui tsa to da huati nixi da pati, masque nura cohi'a go bi 'yõt'a 'nara ja'i.

16 Nde nubyá, Ajuá bi gohui 'nara cohi ndu ra Abrá co rá 'roho, y bi ñá'tuabi 'nara hñá'ti. Ajuá himbi 'ñemba ra Abrá: "Nú'ũ ri 'roho", y nixi bi ma de gathu yá 'beto yá mbong'beto ra Abrá. Nu Ajuá bi ma de 'nada rá 'roho ra Abrá, hangue bi 'ñena: "Nuri 'roho." Y nubyá dí pahũ gue nura 'roho'a go gue'a ra Zidada Jesucristo.

17 Nubyá ma ga xi'a'ihũ xá hño te rí bõnga nú'a dá ma de rá cohi 'nara ja'i. Ajuá bi gohui 'nara cohi ra Abrá nú'a mi e da cumpli ra Zidada Jesucristo. Y de mi gohi ra cohi bi thogui goho nthebe ne 'natema'ret'a njeya, ñepũ ja bi thoca ra ndaxjua ley. Hangue nura ndaxjua ley hingui tsa da huata nura cohi'a pa go da njabũtho nú'a ra hñá'ti xqui ñá'ti Ajuá.

18 Pe nu'bũ nú'ũ ya japi xqui ñá'ti Ajuá go di ehe hmahã de ja ra ndaxjua ley, nu'bú nuya japi'ũ ya hindi ehe de ja ra hñá'ti. Pe ra Abrá bi hñanga ra japi ngue'a njabu xqui ñá'tuabi Ajuá, hingue bi hñanga ra japi ngue'a bi

'yõt'a nú'a mangua ra ndaxjua ley.

19 Nu'bú çpa te bi t'unga ra ley? Ra ley bi t'uni pa bi za dá padihũ nda'a gue'a ra ts'oqui. Nú'a ra ley'a bi muui asta nú'a ra pa bi zõhõ ma Zidadahũ ra Jesucristo nú'a ra 'roho to'o xqui t'umba nú'a ra hñá'ti xqui ñagui Ajuá. Nura ndaxjua ley bi t'uni njaua: Ajuá bá pẽhna yá enxe pa bi umba ra ley ra Moise. Ha nura Moise go gue'a bi hñanga ra ley, ñepũ bi umba ya ja'i.

20 Pe nura cohi himbi t'uni ngu bi t'unga ra ley. Nura cohi go Ajuá sehe bi hyoqui co ra Abrá ne bi xipse de ra hñá'ti. Hintu bi 'mande de gue'ũ ngue'a go guese Ajuá bi 'yõt'e, y nu'á 'natho.

Nú'a bi 'yõt'a ra ndaxjua ley

21 Nu'bú, çha gue nura ley ri ncontraui nurá hñá'ti Ajuá bi ñá'tua ra Abrá? Hina, hingui tsa. Nura ndaxjua ley himbi t'uni pa da 'racjũ ra te ma'ra'yo. Nu'bũ xa t'uni hmahã 'nara ley nú'a xa zahmã xa 'racjũ ra 'ra'yo te, nu'bú xa zahmã gue ya hinte gra tuhmahũ ngue'a ndí denhũ nura ley'a.

22 Pe nura ndaxjua ley hindi põhõ ya ja'i. Nu'á ena gue gathu ya ja'i pe'tsi te da duxa yá ts'oqui. Bi mangua njabu ra ndaxjua ley pa bi za dá hañhũ nú'a ra japi bi ñagui Ajuá ngue'a dí camfrihũ ra Zidada Jesu, hingue ngue'a dá õthũ nú'a mangua ra ndaxjua ley.

23 Pe ante da zõ ra Zidada Jesu pa dá camfrihũ'a, nujú ndí 'bũhũ ja rá hmanda ra ndaxjua ley, y ja dá 'bũhũni asta mi zõhõ ra Zidada Jesu nú'a xqui hñuxa Ajuá pa da 'ñehe.

24 Hangue nura ndaxjua ley bi nja ngu 'nara 'bemũ bi sujũ hmahã asta ra pa bi zõhõ ra Zidada Jesucristo. Bi sujũ ra ley pa 'mefa bi za dá camfrihũ ra Zidada Jesu, y hangue nubyá ya hinte dí tuhũ.

25 Ha núbya mi zõhõ ra Zidada Jesu, ya hingo bi sujũ ra ley.

26 Nubyá gathoguihü ya yá b̂atsiguihü Ajuá ngue'a dí camfrihü ra Zidada Jesucristo.

27 Nujú stá nxistehehü ngue'a dí camfrihü ra Zidada Jesu, y nubyá ya dí 'buhü ngu gra 'müi'a.

28 Nubyá ya hingui thahni to'o ra xodyo, to'o hingrá xodyo, to'o ra 'bego, to'o hingrá 'bego, nixi to'o ra 'ñøhø, nixi to'o ra 'behña, ngue'a gathoguihü ya dí 'nathohü ngue'a dí camfrihü ra Zidada Jesucristo.

29 Nujú dí 'nathohü co ra Zidada Jesucristo, hangue necjü dyá 'rohohü de ra Abrá, y go ma metihü nehe nú'a ra japi bi ña'ti Ajuá.

4 1 Nubyá ma ga nhyecuahü ngu 'nara b̂atsi nú'a bi ts'ocuabi rá tsogui. Nu'á masque go rá meti gatho nú'a bi ts'ocuabi, 'bü hingui tsøsta yá jeya pa da manda sehe rá tsogui, nú'á ja ra uenda ngu 'nara 'bego ngue'a hindi manda sehe.

2 Nura b̂atsi'a 'bü ja yá hmanda nú'u to'o su'a ne nú'u to'o supabi nú'a bi ts'ocuabi. Nu'á ma da manda asta da zøxa yá jeya nura b̂atsi'a ngu nú'a bi m̂anga rá dada ra b̂atsi.

3 Necjü nehe, ante da zøhø ra Zidada Jesu ndí njahü ngu nú'a ra b̂atsi himi tsøsta yá jeya, ja ra uenda ndyá 'begohü ndí pephü yá 'befi ya ndaxjua jamfri de ra ximhai.

4 Pe 'mefa bi zø ra pa de nú'a xqui beni Ajuá. Ñepü nu'á bá pehna rá T'u pa bi 'ñe bi mb̂atsi ja 'nara 'behña ne bi 'müi. Nehe bi 'ñe bi 'müi ja rá hmanda rá ley ra Moise.

5 Bi 'ñe bi 'müi ja rá hmanda rá ley ra Moise pa bi za bi zigaguihü de rá hmanda nura ley'a pa njabü ya hinga 'megohü ja nura ley'a. Bi 'ñe bi mb̂atsiua ja ra ximhai pa njabü Ajuá bi za bi jab̂atsiguihü.

6 Y nubyá nujú ya dyá b̂atsihü de Ajuá y nu'á go gue'a ma Dadahü. Y ya stá ĥañhü ra M̂aca Ndahi nú'a bá pencahü Ajuá pa bi 'müi ja ma

corasohü. Hangue nubyá co rá ts'edi ra M̂aca Ndahi dí emfö Ajuá: “¡Nu'i go gue'i ma zi Dada'ihē!”

7 Hangue nujú ya hindí njahü ngu 'nara 'bego hingui t'umba ra tsogui. Ya dyá b̂atsihü de Ajuá y go ma metihü nú'a ra tsogui bi ñagui Ajuá. Nu'á go gue'a bi 'racjü nú'a ra tsogui'a ngue'a dí camfrihü ra Zidada Jesucristo.

Ra apostol Pablo unga ra ts'ofö pa hintö da yopa 'megö ja yá hmanda ya ndaxjua jamfri

8 Nu'ahü ma'met'o xi majuañi hingüi pahü Ajuá. Ngüi pephü nú'u hingo gue'u Ajuá majuañi.

9 Pe nubyá ĥa, ya gá pahü Ajuá. Nú'á go gue'a 'met'o bi ba'ahü ne bi zohnahü pa gá pahü'a. Nu'bú ¿hanja guí ne gui yopa penjü ja yá ndaxjua jamfri ra ximhai nú'u hingui pe'tsa ra ts'edi pa da pøhøguihü ne hinte ri muui? ¿Hanja guí ne gui yopa 'megohü de nuya jamfri'u?

10 Nu'ahü xi grí jamasuhü ya pa, ya zana, ya jeya, ne guí øthü ma'ra ya ngo pa guí eñhü gue njabü da za gui mpøhøhü.

11 Nugui dí tsu da njabütho nura 'befi stá pefi con gue'ahü.

12 Zi cuhü dí bante'ihü gue gui 'ueguehü de ra ndaxjua ley ngu stá njaga. Ngue'a nugui stá tsopü ra ndaxjua ley pa stá nja ngu ngüi njahü hingüi tenhm̂ahü ra ndaxjua ley. Nu ndá zo'ahü de rá noya Ajuá, nu'ahü xi gá numahñoguihü.

13 Nu'ahü guí pahü gue rá müdi dá zo'ahü de ra m̂aca noya ngue'a ndrí hñeni, hangue rá ngue'a dá 'büpü pa dá zo'ahü.

14 Hingá utsaguihü nixi gá cujü masque numa hñeni mi xuhña'ihü. Gá 'racjü ntsaya ĥa, ja ra uenda 'nará enxé Ajuá xqui zøhø. Ne ngüi øthü ra uenda gue go gá umfö ntsaya ra Zidada Jesucristo.

15 ¿Habü bi ma nú'a ra hm̂ate ngüi pescahü? Nugui drí damajuñi gue xi

ngúi maçaguihu asta nu'bu xa za hmaha pøde xcá haihu hmaha ri dahú pa xcá 'racjhama.

16 Nu'bú ¿te bi ja? ¿Hanja grí utsaguihubya? ¿Ha gue grí utsaguihubya ngue'a dá xi'a'ihu nú'a majuani?

17 'Yobu 'ra to'o rí dagui rí du por gue'ahu, pe hingue pa ri hñohu. Nu'a ne'u, ne gue da 'uec'a'ihu de guecje, pa njabu go gui tenhu'u.

18 Nzantho xá hño to'o da nu por gue'ahu pe nú'bu da nu pa ri hñohu. Nugui xi grá tagui grá tu por gue'ahu, masque ya hindí 'bui con gue'ahu.

19 Ma zi cu'ihu, ja ra uenda ma bñsi'ihu ngue'a dá zo'ahu de rá noya Ajuá. Nurá mudi ndá zo'ahu xi dá sufrí, ja ra uenda dá tho ya ugui ngu nja 'nara 'behña thogui yá ugui. Dá thogui njabu pa bi za gá 'bahu ma'ra'yo. Y nubyá xi yopa tu ma mui ma'na'qui ngue'a dí ne xi gui camfrihu xá hño ra Zidada Jesucristo con gatho ri muihu.

20 ¿Hindí paði te ga øt'e con gue'ahu, hangue ga ne hmaha gue núbya 'bestho ga 'bui con gue'ahu pa ga zo'ahu ngu nú'a guí hoñhu!

Ra Sara ne ra Agar ri nhyecuabi nú'u yoho ya cohi

21 Nú'ahu guí ne gui tenhu ra ndaxjua ley, xicju: ¿ha gue hinguí pahú nú'a mangu ra Ndaxjua T'ofu?

22 Ja ra Ndaxjua T'ofu mangu njau: Ra Abrá bi me'tsa yoho yá t'u. 'Na mrá t'u rá 'bego ra Abrá, ha nu'a ma'na mrá t'u nurá 'behña'a, y nura 'behña'a himrá 'bego.

23 Nurá bñsi ra 'bego bi 'mui ngu xi rá 'bui gatho ma'ra ya bñsi, hingue bi 'mui dega hñ'a'ti. Pe nurá bñsi nú'a himrá 'bego bi 'mui dega hñ'a'ti.

24 Nuya yoho ya nana ga hycuahú ngu nú'u yoho ya cohi bi 'yøt'a Ajuá co ya ja'i. Nú'a ra 'behña mrá thuhu ra Agar go gue'a mrá 'bego. Nú'a gue'a ri

nhyecuauí nú'a ra cohi de rá ley ra Moise bi gohi Ajuá co ya xodyo nuni ja ra t'øhø Sinaí. Y nu'u t'ó'o ri dena nú'a ra cohi'a go gue'u 'mego ja rá hmanda ra ndaxjua ley ngu bi 'mego nehe ra Agar co rá bñsi ja rá hmanda ra Abrá.

25 Ra Agar gue'a 'nara nt'udi de ra t'øhø Sinaí nuni Arabia. Nehe go gue'a 'nara nt'udi de ra Jerusale mapaya nuni habu yá hai ya xodyo, ngue'a nuya xodyo ri dena nura cohi de ra ndaxjua ley nú'a bi hoca Ajuá ja ra t'øhø Sinaí, y go gue'u bi 'mego ja rá hmanda nú'a ra ley'a.

26 Pe ra Sara nú'a ra 'behña himrá 'bego go gue'a 'nara nt'udi de nú'a ra Jerusale bí ja nuni maña mahets'i. Y gatho núju dí camfrihu go dyá menguhu de guehni. Hangue hindyá 'begohu ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

27 Nu ja ra Maça T'ofu bi mangu njau maya'bu de ra Sara ne ra Agar, ne ena:

Johya nú'i hinxcá nda'thi, nixi hinxa 'mu ri bñsi;

mafi co ra johya ne con gatho ri mui, nú'i hinxcá thogui ya ugui ngu thogui nú'u to'o 'bu yá bñsi.

Ngue'a nú'i hinguí 'buhui ri dame bya, pe ñ'a'tsi ma'na ma gui pe'tsa ri bñsi que nú'a to'o 'buhui ri dame bya.

28 Hangue núju zi cuhu go guecje yá bñsiguihu Ajuá ngue'a njabu bi ñagui'a, ngu ra Isaac nehe bi 'mui ngue'a njabu xqui ñagui Ajuá.

29 Ra Ismae bi 'mui ngu xi 'bui gatho ya bñsi, y nu'a xi bi utsa ra Isaac nú'a bi 'mui dega hñ'a'ti. Nepya mapaya njabu. Núju stá yopa 'bahu ma'ra'yo co rá ts'edi ra Maça Ndahi, jacju hmaha nú'u to'o ri dena ra ndaxjua ley pa necju hmaha ga tenhu ra ndaxjua ley ngu teni'u.

30 Pe ¿te mangu ra Maça T'ofu? Ra Abrá bi sipi gue da guui rá 'bego co rá

batsi, ngue'a nurá t'u ra 'bego himbi za bi ts'ocua ra tsogui. Nurá t'u ra Sara nú'a himrá 'bego, nu'á ha, go bi ts'ocua ra tsogui.

³¹ Hangue zi cuhu, dí njahu ngu rá batsi nú'a himrá 'bego, hindí njahu ngu rá batsi nú'a mrá 'bego.

Ra apostol Pablo unga ra ts'ofu pa hinto da yopa menga ja ra ndaxjua ley

5 ¹ Ra Zidada Jesucristo go gue'a bi pøngaguihu de ra ndaxjua ley pa ya hinga 'buhu ja rá hmanda nura ndaxjua ley'a. Hangue ma ga zedihu pa hinga yopa 'megohu ja rá hmanda nura ndaxjua ley'a.

² Yøhu, núgu drá Pablo dí xi'ahu gue nu'bu da thu'ts'a'ihu ra seña, nu'bu ya hinda za te gui hañhu de ra Zidada Jesucristo.

³ Hangue osta ma da thu'ts'a'ihu ra seña, ngue'a nu'bu da thu'ts'a'ihu pe'tsi te gui 'yøthu nehe gatho ma'ra ya hmanda nú'u manga ja ra ndaxjua ley. Guehna dí yopa xi'a'ihu.

⁴ Bu guí beñhu gue hingui ma gui tuhu ra ts'oqui ja rá thandi Ajuu ngue'a grí denhu ra ndaxjua ley, nu'bu ya xcá 'ueguehu de ra Zidada Jesucristo, ne ya xcá 'ueguehu de ra mpøhø nú'a bi 'racaguihu Ajuu po rá danga hmäte pescaguihu.

⁵ Pe hinga ma ga mpøhøhu ngue'a drí denhu ra ndaxjua ley. Hina. Nujú dí tømhu gue hinte ma ga tuhu ja rá thandi Ajuu ngue'a dí camfrihu ra Zidada Jesu ne ngue'a ra Mäca Ndähi 'bui ja ma corasohu.

⁶ Núju dí camfrihu ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'bu xa thuscaguihu ra seña o hina. Numa jamfrihu ri hnequi ja ma 'mühu po nuya hoga 'befi dí øthu dega hmäte, nu'á ha, go gue'a ri muui.

⁷ Nu'ahu ngu camfrihu hmaha xá hño. Nu'bu ¿hanja guí hophu to'o da 'yu't'ahu pa guí ne gui 'ueguehu de rá mäca noya ra Zidada Jesu ñepu gui tenhu ra ndaxjua ley?

⁸ Ajuu bi zohnahu pa xcá camfrihu, y hingo gue'a bi 'yu't'ahu pa guí ne gui 'ueguehu de ra mäca noya ñepu gui tenhu ra ndaxjua ley.

⁹ Nú'u to'o u't'ahu, gue'u nja ngu ra ixcajuni, ngue'a "co 'na zi tui ra ixcajuni da japi da ixca gatho ra juni".

¹⁰ Pe nugú dí camfri gue nu'ahu, co rá mfats'i ra Zidada, hingui ma gui camfrihu ma'naño de nú'a stá xi'ahu. Y nu'u tó'o ri ts'oc'a ri mfenihu ma da duxa ra ts'oqui, dá ngu'a dá ngu ra ja'i.

¹¹ Zi cuhu, nu'bu nugui gra udi thoho hmaha nú'a ra seña øt'a ya xodyo, nu'bu hindri utsagui hmaha'u. Pe nu'xi ri utsagui ngue'a dí ma gue ga mpøhøhu nsøtho ngue'a dí camfrihu gue ra Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguihu.

¹² Nugui xi dí nehma da 'uegue de gue'ahu nú'u to'o ri ts'oc'a ri mfenihu!

¹³ Zi cuhu, nujú xa zoncahu Ajuu pa ya hinga 'megohu ja ra ndaxjua ley. Pe hingue ngue'a hindí 'megohu ja ra ndaxjua ley ma ga øthu nú'a go ga neh. Hina. Nu'a ga øthu ha, ga mádihu 'na ngu ma'na, ne ga mfaxhu 'na ngu ma'na.

¹⁴ Da za ga cumplihu gatho nú'a manga ra ndaxjua ley 'bu ga øthu nuna hmandana, ena: "Mádi ri miqu'eiu ne su ngu grí nsu sehe."

¹⁵ Pe nu'bu drí 'ñutsahu ne drí ntunhu 'na ngu ma'na, nu'á ha, ma ga nhuatihü 'na ngu ma'na.

Yá 'befi nú'a to'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, y yá 'befi nú'a to'o ø'tua rá paha ra Mäca Ndähi

¹⁶ Dí xi'ahu gue ga 'yohu ngu nú'a utcahu ra Mäca Ndähi. Ha nu'bu ga 'yohu ngu nú'a utcahu ra Mäca Ndähi, hinga ma ga umbabihu rá paha ma ndo'yohu.

¹⁷ Ngue'a nurá paha ma ndo'yohu ri ncontraui rá paha ra Mäca Ndähi, y nurá paha ra Mäca Ndähi ri ncontraui rá paha ma ndo'yohu. Nuri yohoya ri

ntuhni ja ma mfenihũ, hangue rá ngue'a hingui tsa ga øthũ nú'a dí beñhũ ga øthũ.

18 Pe nu'bu dí 'buhũ ja rá hmanda ra Maça Ndahi, ya hingo dí 'buhũ ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

19 Nu'a tó'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, faditho nuya ts'o'befi ø't'e: ra zinga medinthati, xi ra ñe'behña, ø't'a ra nts'adi, ne ø't'a gatho nú'a go da ne.

20 Nura ja'i'a xocambeni ya c'oi ne camfri ra nt'ete, ra 'yatsate ne ra 'yøt'atuhni, nzantho ne go da nsche, ra cue, ra nehmya, ri ho to da ntsanoyau, ra 'yøt'tate ne 'ueca ya ja'i.

21 Ri hyøca ya t'øt'e, ra hyote, ra tixfani, ne ø't'a ya ts'ot'øt'e ora ri ti, ne ø't'a ma'ra ya ts'ot'øt'e nguyatho. Dí xi'ahũ ma'na'qui ngu ya stá xi'ahũ gue nu'ũ tó'o xi ri ho da 'yøt'a nuya t'øt'eya, hinda za da 'mũ nuni mahets'i habũ bí manda Ajuã.

22 Pe nu'bu ga 'yohũ ngu nú'a utcahũ ra Maça Ndahi, nu'bu ga pe'tshũ ra hmãte, ra johya, ra hoga'mui, ra nts'etuate, ra t'equ'ei, ra hoga paha, ra jamfri,

23 ra hñoja'i, ra ntsuni. Guehya gatho ri 'racjũ ra Maça Ndahi. Y nura ley hingui xicjũ gue hinga øthũ nuya t'øt'eya.

24 Nújũ ya stá camfrihũ ra Zidada Jesucristo, ya hindí umfũ rá paha ma ndo'yohũ ngue'a ya stá pont'ihũ ma ndo'yohũ, y nubyá ya stá tsohubũ ya ts'omfeni ndí pe'tshũ.

25 Nubyá nura Maça Ndahi go gue'a 'bui ja ma corasohũ. Hangue ma ga 'yohũ ngu nú'a utcahũ'a.

26 Hinga ma ga 'ñets'ihũ, y nixi ga nxastehũ 'na ngu ma'na, y nixi ga hyøcuahũ nú'a pe'tsa ma'ra ma cuhũ.

Ga mfaxhũ 'na ngu ma'na

6 1 Zi cuhũ, nu'bu 'nara cu sta dãmfri da 'yøt'a 'nara ts'oqui, nújũ dí 'yohũ ngu nú'a utcahũ ra

Maça Ndahi, ma ga zofohũ nura cu'a co ra hmãte pa da yopa mengui. Ga jamasuhũ de guecschehũ nehe, pa hinga øthũ 'nara ts'oqui nehe.

2 Ma ga mfaxhũ 'na ngu ma'na ga hñacua 'bats'ihũ, pa njabũ ga øthũ nú'a ri mandaguihũ ma Zidadahũ ra Jesucristo gue ga mádiuhũ 'na ngu ma'na.

3 Pe nu'bu 'nara cu ri 'ñets'i gue xi ma'na ra dangui que ma'ra, nura cu'a ri hñat'a sehe, ne hinga majuani ra dangui ngu beñ'a.

4 Hangue cada 'na de guecjũ ga hanthũ xá hño nú'a dí pefihũ. Nu'bu hã, da za ga johyahũ de nú'a gra 'buhũ, hingue ga 'ñets'ihũ ga eñhũ gue ma'na dí 'buhũ xá hño que ma'ra.

5 Ngue'a cada 'na ri hñase rá 'bats'i, ne ma da dadise.

6 Nu'a tó'o t'utuabi rá noya Ajuã, mahyoni da umba 'nara hoga mfats'i nú'a to'o utuate.

7 Hinda ma da hyacjũ ma mfenihũ. Ajuã hingui tsa to dí 'ñeni. Gatho nú'a ga pothũ, gue'a ma ga xofohũ.

8 Nu'bu nújũ ga umfũ rá paha ma ndo'yohũ ne ga øthũ ya ts'oqui, nu'bu ga xofohũ ra du pa nzantho. Pe nu'bu ga ø'tuahũ rá paha ra Maça Ndahi ne ga øthũ ra hñoja'i, nu'bu ga xofohũ ra te pa nzantho.

9 Hangue hinga tsayahũ ga øthũ ra hñoja'i, ngue'a ma da zø ra pa ga hãnga ma sofohũ, nú'bu hinxa zabiguihũ.

10 Hangue núbya ja ma ts'edihũ, gatho ya ja'i ga ø'tuabihũ ra hño, ma'na nuya gamfri.

'Nara ñã'tsa ts'ofu ne ra nzenjua pa ya cu

11 Hyanthũ hangu yá ndangui ya letra dí op'ahũbya co ma 'yø sehe.

12 Nú'ũ to'o ri manda da thu'ts'ahũ ra seña, go gue'ũ ne da pønga yá hmi co ya xodyo. Nu'ũ da nehma gue da

thu'ts'ahũ ra seña pa njabũ hinda t'ũtsa'ũ. Ngue'a 'bũ da mañ'ũ gue ga mpøhøhũ nsøctho 'bũ ga camfrihũ gue ra Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguihũ, nu'bũ da t'ũtsa'ũ.

13 Pe nixi gue'ũ, masque thu'tsua ra seña ja yá ndo'yo, pe hingui øt'a gatho nú'ũ ma'ra ya hmanda m̄anga ja ra ndaxjua ley. Pe nu'ũ da nehma gue ne'ahũ da thu'ts'a'ihũ ra seña pa njabũ da johya'ũ ngue'a ya gui 'yøthũ ngu øt'ũ.

14 Pe nugui ga johya nsøctho ngue'a ma Zidadahũ ra Jesucristo bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguihũ, hingue ga johya de ma'ra ya t'øt'e. Nu mi du'a ja ra pont'i, ja ra uenda nequi dá tuga, y nubyá ya stá tsopũ gatho ya t'øt'e de

ra ximhai, y pa guequibya ya hinte ri muui nuya t'øt'e'ũ.

15 Nújũ dí camfrihũ ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'bũ xa thuscaguihũ ra seña o hina. Numa 'ra'yo 'm̄eihũbya h̄a, go gue'a ri muui.

16 Y nú'ahũ guí camfrihũ nehe ngu núna dí ma, Ajuã da hñup'a ri m̄eihũ ne da me'ts'ahũ ra huecate. Y nújũ dí camfrihũ go guecjũ majuañi rá hniniguihũ Ajuã.

17 Pa rí 'ñepũ hindí ne to da tsøtca ma m̄ei, ngue'a nugui dí h̄a ja ma ndo'yo ya seña de ya m̄fei bi t'aqui ngue'a dí p̄epabi ra Zidada Jesu.

18 Ma Zidadahũ ra Jesucristo da max'a'ihũ, zi cuhũ. Njabũ gue'a.